

Editör'den

Vakfımızın istikrarlı yayınlarından *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*'nin 37. sayısı ile huzurlarınızdayız. Bu sayımızda da araştırma makaleleri, tahkik ve tercüme çalışmalarının yanı sıra tanıtım yazılarından oluşan zengin bir içerik yer almaktadır. Bu sayımıza da yazılarıyla, hakemlikleriyle ve diğer teknik çalışmalarla katkıda bulunan hocalarımıza, araştırmacılarımıza ve okuyucu ile buluşmasında hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan vakfımızın başkanı Mustafa ÖZDEMİR'e teşekkür etmeyi borç biliriz.

Dergimizdeki yazılara da sırasıyla göz atmamız uygun düşer.

Bu sayı, Prof. Dr. Abdüsselam ARI'nın "Âdetli Kadın Oruç Tutabilir mi?" adlı yazısı ile başlamaktadır. Hz. Peygamber (s.a.s.) devrinden günümüze kadar adetli kadınların Ramazan ayında oruç tutmadıkları ve daha sonra tutmadıkları bu oruçları kaza ettikleri bir vakıadır. Bu yazıda müellif, İslam ümmeti, âdetli kadınların oruç tutamayacağı konusunda icmâ ettikleri halde söz konusu hükmü görmezden gelerek veya yok sayarak adetli kadınların oruç tutabileceği ve bununla yükümlü olduğunu ileri süren görüşleri, tefsir, hadis, fıkıh ve usul-i fıkıh açısından ele almış ve bunlara cevap vererek bir sonuca ulaşmaya çalışmıştır.

Doç. Dr. Ayhan AK, "İslam Hukuku Perspektifiyle Hukukî Pozitivizmin Analizi" adlı çalışmasında, hukukî pozitivizmin kavramsal çerçevesini çizmiş sonrasında da elde ettiği verileri İslam hukuku açısından tahlil etmiş, hukukî pozitivizmin üç türünü ve temsilcilerini aktarmıştır. Daha sonra, hukukun sabitlenmesini, oluşumunu, gelişimini, kapsamını, yöntemini, hukuk-değer ve kişi-devlet ilişkisi bakımından hukukî pozitivizmle İslam hukukunu kıyas ederek elde edilen sonuçları ortaya koymuştur.

Doç. Dr. Zeki KOÇAK, “Usûl-i Fıkıh Açısından Kur’an’ın Mahiyeti ve Gayesi Hakkında Birkaç Söz” adlı makalesinde, Kur’an hakkında tarihte ileri sürülen bazı hatalı görüşlere dikkat çekmiş, günümüzdeki tartışmaların eskiyi tekrarlamaktan ibaret olduğunu göstermiş ve usûl-i fıkıh açısından Kur’an’ın mahiyeti ve meşhur isimlerinden birkaçı üzerinde durmuştur. Ayrıca müellif, Kur’an’da şüphenin olmadığı usûl ve diğer ilgili ilim dallarıyla izaha çalışmış ve usûl-i fıkıhta, Kur’an’ın “el-Kitâb” diye isimlendirilmesinin anlamlı olduğuna işaret etmiş, fakihlerin gaye anlayışını ve Kur’ân ile ilişkisini incelemiştir.

Dr. Derviş DOKGÖZ, tarafından kaleme alınan, doktora tezinden üretilmiş “İşârî/Tasavvufî Tefsirlerde Ahkâm Ayetlerinin Yorumlanmasında İtibâr Yönteminin Fikhî Açından Değerlendirilmesi” adlı makalesinde, işârî (tasavvufî) tefsirlerin ahkâm ayetlerini yorumlama metodunun fıkıh usulü açısından değerlendirilmesini ele almakta ve işârî tefsirlerde ahkâm ayetlerine yaklaşım metodunun genel olarak “İtibâr” yöntemi olduğu ve bu çerçevede tasavvufî yorumlamalarda bulunduğu tespitini yapmıştır. Ancak yazar, bu yöneme dayalı olarak ortaya konulan yorum ve hükümlerin fıkıh usulü açısından değerlendirildiğinde, işârî yorum neticesinde ortaya çıkan sonucun metod ve sonuç açısından birçok noktada fıkıhın istinbat metotları ile uyumadığını ifade etmiştir.

Dr. Muhammed b. Abdullah el-VERDÎ'nin “صلاحية الشريعة الإسلامية للاستجابة” başlıklı Arapça makalesi, İslam hukukunun sürekliliğini konu edinmekte bunu da Hz. Peygamber'in (s.a.s.) son peygamber oluşuna bağlamaktadır. Buradan hareketle Nebevi sistemin bütün zaman ve mekâna uygunluğu üzerinde durmakta, İslam'ın esnek yapısı ve sosyolojik gerçeklikler çerçevesinde değişkenlik arzedecek konuları örnekler üzerinden ele almaktadır.

Dr. Baha Eddin ALJASEM, “حجية الأدلة الرقمية في النظام القضائي الإسلامي” makalesinde, dijital bilgi ve verilerin İslâm yargılama hukukunda delil sayılıp sayılmayacağını, mahkeme kararlarının onlar üzerine kurulmasının meşru olup olmayacağını, gizlilik hakkının korunması ile bu ispat vasıtalarına ulaşmanın çelişip çelişmediğini ortaya koyup, delil değerini tartışmaya çalışmıştır.

Dr. Alimcan BUĞDA, “İslam Hukuk Literatüründe Savaş Kavramları ve Cihad” adlı çalışmasında cihad kelimesinin sözlük ve terminolojik manalarını ortaya koyduktan sonra, klasik fıkıh kitaplarında geniş ve dar manada iki anlamda kullanıldığını açıklamakta ve farkları ortaya koymaya çalışmaktadır.

Dr. Yusuf Erdem GEZGİN, “İslam Hukuku Perspektifinden Eşcinsel Bireylerin Çocuk Edinme/Sahibi Olma Problemi” isimli makalesinde, eşcinselliği ve kısımlarını açıklamış, bu kapsamda İslam hukukunun asıl delilleri olan Kitap ve Sünnette eşcinselliğin hükmü ve İslam hukukçularının konuyla ilgili değerlendirmelerini konu edinmiş, bu tür insanların çocuk edinmeleri problemini incelemiştir.

Doç. Dr. İbrahim YILMAZ, “Klasik Fıkıh Doktrininde Cariyenin Tesettürü İle İlgili Yaklaşımlar” başlıklı çalışmasında Kur’an ve Sünnet’te, kadının tesettürü ile ilgili genel hükümlere yer verildiğini, bu konuda hür kadın ve köle kadın ayırımının yapılmadığını, yani naslarda sadece hür kadının tesettürü hakkında açık hükümlerin yer aldığını, köle kadının tesettürü ile ilgili özel bir düzenlemenin bulunmadığını belirttikten sonra konuyla ilgili tartışmaları ve görüşleri ortaya koyup açıklamaya çalışmıştır.

Dr. Fatih YÜCEL’in “Ali Himmet Berki’nin ‘Hukuk Mantığı ve Tefsir’ İsimli Eserinin Yeni Baskısına Dair Bazı Mülâhazalar” adlı çalışmasında eserin 1948 yılındaki baskısı ile Türkiye Adalet Akademisi’nce 2018 yılında yapılan baskısını karşılaştırarak çeşitli eleştirilerde bulunmuştur. Eserin daha iyi anlaşılması ve fonksiyonel hale gelmesi için de bazı öneriler sunmuştur.

Dr. Öğr. Üyesi Osman SAİTOĞLU’nun kaleme aldığı “أثر الفتاوى الفقهية في التنظيمات الاقتصادية في أواخر العهد العثماني” adlı makale, Osmanlı Devleti’nin son döneminde çıkarılan kanunlar ve yapılan İslam hukuku ile ilgili çalışmaları, İslam iktisadına dair yapılmış önemli düzenlemeleri, söz konusu çalışmaların Osmanlı Devleti sona erdikten sonra da kurulan birçok İslam ülkesinin iktisadi sistemlerle ilgili fihhi çalışmaları ele almıştır.

Doç. Dr. Hasan ÖZER ve Dr. Mustafa ATEŞ’in müştereken hazırladığı “Bir Fetvâ Konusu Olarak Muhâlea: Pîrîzâde’nin Muhâlea Risâlesi (Tahlil ve Tahkik)” adlı çalışmada, Pîrîzâde İbrâhim’in muhâlea konusuyla ilgili kaleme almış olduğu bir risâlesinin tahlil ve tahkiki yapılmıştır. Yazıda Pîrîzâde, kendisine sorulan birkaç soru üzerine kaleme aldığını ifade ettiği risâlede hem söz konusu soruların cevabını ortaya koymuş hem de muhâlea konusunu mezkur sorular çerçevesinde oldukça geniş bir şekilde işlemiştir.

Dr. Orazsahet ORAZOV’un “Hanefi Fıkıh Edebiyatının Tasnifi: Kınalızâde Ali Çelebi’nin Risâle Fî Beyâni’l-İstılâhâtî’l-Mütedâvilât Fî Kütübî’l-Fıkh Adlı Risalesinin Tahlili, Tahkiki ve Çevirisi” adlı çalışmada Ahlâk-ı Alâî müellifi Kınalızâde Ali Çelebi’ye ait biyografi ile ilgili adı geçen risalenin tahkik, tahlil ve tercümesinden oluşmaktadır.

Abdülkadir ŞANALMIŞ'ın "İbn Nüceym'in Fuzûlînin Kıydığı Nikâhın Sıhhati-ne Dair Fıkhî Risâlesinin Çeviri ve Değerlendirmesi" adlı bir tercüme ve değerlendirme yazısında, eski bir geçmişe sahip ve Müslüman toplumlarda sıkça rastlanan, yetkisiz temsilcinin kıydığı nikahın hükmü, boşama yemini ve bir hâkimin verdiği hükmün diğer bir hâkim tarafından bozulup bozulamayacağı sorularına verilen cevaplar ele alınmaktadır.

37. sayıda beş adet kitabın tanıtım ve değerlendirme yazısı yer almaktadır.

Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle...